

УДК 005:502.1(045)

Вовкотруб Я. В., здобувач вищої освіти першого рівня (Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква), **науковий керівник: Коваль Н. В., к.е.н., доцент** (Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква)

СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ РЕГІОНАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Механізм екологічного менеджменту – це сукупність засобів впливу на екологічні наслідки діяльності суб'єктів господарювання та формування безпечних екологічних умов життєдіяльності людини [1].

Оскільки першим елементом екологічного менеджменту є чітко сформульована, задокументована екологічна політика, в наукових джерелах наводиться визначення механізму державного управління у сфері формування та реалізації екологічної політики, під яким Г. М. Буканов розуміє сукупність цілей, принципів, методів та інструментів, за допомогою яких держава здійснює нормативно-правове регулювання у сфері захисту навколишнього середовища; створює умови для раціонального та ефективного використання природних ресурсів та відновлення екосистем; сприяє сталому розвитку суспільства та територій; забезпечує контроль та моніторинг в екологічній сфері; а також представляє інтереси громадян щодо захисту їх життя та здоров'я від негативного впливу, зумовленого забрудненням навколишнього природного середовища [2, с. 9].

Також науковець систематизував механізми державного управління у сфері реалізації регіональної екологічної політики таким чином:

1) нормативно-правовий (функціональне призначення – удосконалення та адаптація екологічного законодавства України до законодавства ЄС);

2) адміністративно-організаційний (розробка стратегічних засад регіональної екологічної політики; формування системи моніторингу та оцінювання стану довкілля; координація дій суб'єктів екологічного управління);

3) фінансово-економічний (оптимізація бюджетного й позабюджетного фінансування у сфері охорони довкілля, стимулювання розвитку «зелених» інвестицій та «зеленої» економіки в регіоні);

4) інформаційно-комунікаційний (налагодження інформаційної й комунікаційної взаємодії з екологічних питань з усіма сферами суспільства й суб'єктами управління; формування екологічної свідомості, моделей екологічної поведінки й споживання населення);

5) інституційний (формування інституційної системи управління у сфері захисту довкілля, нормативно-правове регулювання у сфері охорони довкілля) [2, с. 5, 9, 29].

Автор наголошує, що виділені механізми управління взаємодіють один з одним, що призводить до ефективного синергетичного результату впливу на об'єкт управління.

На практиці механізм екологічного менеджменту реалізується за допомогою інструментів екоменеджменту, під якими розуміємо засоби впливу на соціально-економічні процеси, які дозволяють мінімізувати негативні наслідки впливу господарської діяльності на навколишнє середовище.

Класифікація інструментів екологічного менеджменту представлена на рисунку.

Застосування вказаних інструментів дає можливість досягти цілей регіональної екологічної політики.

Рисунок. Класифікація інструментів екологічного менеджменту

Джерело: розроблено автором на основі [1; 2; 3; 4]

1. Когут В. І., Салавор О. М. Впровадження інструментів екологічного менеджменту як шлях до сталого розвитку. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/05/61.pdf> (дата звернення: 02.05.23).
2. Буканов Г. М. Формування та реалізація державної екологічної політики на регіональному рівні : автореф. дис. ... д-р наук з держ. упр. : 25.00.02. Запоріжжя, 2021. 43 с.
3. Білоскурський Р. Р. Механізми державного регулювання в системі еколого-економічного розвитку України. *Український журнал прикладної економіки*. 2017. Вип. 1. Т. 2. С. 14–27.
4. Лук'янова О. М. Екологічний менеджмент : конспект лекцій. Харків : УкрДУЗТ, 2022. 66 с.